

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1511

Vragen van de leden **Kathmann** (GroenLinks-PvdA) en **Dassen** (Volt) aan de Minister van Justitie en Veiligheid en de Staatssecretarissen van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Economische Zaken en Klimaat over *het bericht dat 3,3 miljard euro aan IT-aanbestedingen van de rijksoverheid is stopgezet* (ingezonden 12 maart 2026).

Mededeling van Minister **Van Weel** (Justitie en Veiligheid), mede namens de Staatssecretarissen van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Economische Zaken en Klimaat (ontvangen 2 april 2026).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht: «Rechter dwarsboomt IT-aanbesteding rijksoverheid van € 3 mrd» (Financieel Dagblad, 9 maart 2026)?¹

Vraag 2

Bent u eveneens bekend met de uitspraak van de rechter in Den Haag, die stelt dat twee IT-aanbestedingen van de rijksoverheid ter waarde van 3,3 miljard euro gestaakt moeten worden?²

Vraag 3

Wat is uw reactie op de berichtgeving en de rechterlijke uitspraak?

Vraag 4

Kunt u toelichten welke aanpassingen u gaat doorvoeren of al heeft doorgevoerd in de aanbestedingsvoorwaarden om aan de rechterlijke uitspraak te voldoen?

Vraag 5

Zouden de IT-aanbestedingen, indien ze doorgang vinden, de digitale autonomie van Nederland vergroten of verkleinen? Kunt u dit onderbouwen?

¹ Financieel Dagblad, 9 maart 2026, Rechter dwarsboomt IT-aanbesteding rijksoverheid van € 3 mrd (fd.nl/bedrijfsleven/1588448/rechter-dwarsboomt-it-aanbesteding-rijksoverheid-van-3-mrd?utm_medium=social&utm_source=app&utm_campaign=earned&utm_content=20260309&utm_term=app-ios).

² ECLI:NL:RBDHA:2025:27115, Rechtbank Den Haag, C/09/691174 KG ZA 25–880 (3 februari 2026).

Vraag 6

Hoe houdt u de komende vier jaar de mogelijkheid om de afhankelijkheid van Amerikaanse techbedrijven via aanbestedingen te verkleinen conform de wens van de Tweede Kamer,³ nu u middels een raamovereenkomst de voorwaarden voor nieuwe inkoop jarenlang vastlegt?

Vraag 7

Ziet u met de rechterlijke uitspraak en de noodzaak om de aanbestedingsvoorwaarden aan te passen ook de mogelijkheid om digitale autonomie zwaarder mee te wegen als criterium?

Vraag 8

Welke gevolgen heeft de rechterlijke uitspraak voor de twee IT-aanbestedingen ter waarde van 3,3 miljard euro? Kunt u een overzicht geven van lopende contracten waar deze uitspraak mogelijk ook gevolgen voor heeft?

Vraag 9

Wat is het doel en de noodzaak van de twee IT-aanbestedingen? Welke diensten zouden precies ingekocht worden bij Microsoft en Oracle, en in welke ministeries en overheidsorganisaties zouden deze gebruikt worden?

Vraag 10

Waarom vraagt u in de aanbesteding voor deze grote IT-projecten om «levering van standaardprogrammatuur van vendor Microsoft» in plaats van dat u de technische eisen uitvraagt van de software die u wil inkopen?⁴

Vraag 11

Wat bedoelt u met «gerelateerde open source toepassingen» aan de standaardprogrammatuur van Microsoft? Op welke toepassingen gaat dit, en waarom neemt u deze af via de tussenhandelaar?⁵

Vraag 12

Hoe verhoudt het niet opnemen van technische eisen voor de af te nemen software zich tot artikel 2.75–2.77 van de Aanbestedingswet 2012, nu ook de term «of gelijkwaardig» (2.76, lid 4, subartikel b) ontbreekt?⁶

Vraag 13

Zijn de toepasselijke (verplichte of aanbevolen) standaarden van het Forum Standaardisatie uitgevraagd in deze aanbestedingen? Zo nee, waarom niet, en hoe verzekert u dan dat ook gegadigden naast Microsoft en Oracle aan de aanbesteding kunnen voldoen?

Vraag 14

Zijn de IT-aanbestedingen gericht op het inkopen van software of het vinden van softwareverkopers? Gaan deze aanbestedingen niet feitelijk over het aangaan van een licentieovereenkomst, waarbij het softwarebedrijf als rechthebbende eenzijdig de voorwaarden bepaalt?

Vraag 15

Zijn Microsoft en Oracle de enige techbedrijven die kunnen voldoen aan de technische en operationele eisen die u stelt in de aanbesteding? Zo ja, bent u het dan met de indieners eens dat de aanbesteding toeschrijft naar Microsoft en Oracle?

³ Zie o.a. de initiatiefnota van de leden Six Dijkstra en Kathmann «Wolken aan de Horizon» (Kamerstuk 36 574, nr. 2).

⁴ Europese aanbesteding EAP2025 MJenV (www.tenderned.nl/aankondigingen/overzicht/376276).

⁵ Letterlijk wordt er gevraagd naar: «De levering van Standaardprogrammatuur en Dienstverlening van Vendor Microsoft en daaraan gerelateerde open source toepassingen aan de pakketten van Vendor Microsoft.»

⁶ Aanbestedingswet 2012 (wetten.overheid.nl/BWBR0032203/2025-09-01#Deel2).

Vraag 16

Wat bedoelt de Staat met de stelling dat «80 tot 85% van de offerteaanvragen een productgerichte offerteaanvraag [betreft]»? Kan er sprake zijn van een open aanbesteding als het merendeel van offertes om één specifiek product vraagt?

Vraag 17

Hoeveel van deze 80 tot 85% van deze productgerichte offerteaanvragen worden uiteindelijk bij Microsoft en Oracle afgenomen? Kunt u dit inzichtelijk maken?

Vraag 18

Zorgen deze productgerichte offerteaanvragen ervoor dat het op voorhand vrijwel zeker is dat software van Microsoft en Oracle zal worden gekozen? Zo nee, waarom is er dan gekozen voor productgerichte offerteaanvragen? Zo ja, is het dan terecht om te stellen dat er sprake is van een *vendor lock-in*?

Vraag 19

Deelt u de analyse van de indiener dat deze mate van productgerichte offerteaanvragen een *vendor lock-in* van enkele grote techbedrijven in de hand speelt? Zo nee, kunt u onderbouwen dat dit niet het geval is?

Vraag 20

Is software van Microsoft en Oracle de enige manier om uw dienstverlening te kunnen handhaven? Zo nee, waarom is dan gekozen voor de productgerichte offerteaanvragen?

Vraag 21

Is dezelfde constructie met productgerichte offerteaanvragen, met sublicentiëring via tussenhandelaren, eerder toegepast bij IT-aanbestedingen van de rijksoverheid, zoals gesteld wordt in de berichtgeving? Zijn er lopende contracten waarbij dezelfde constructie van toepassing is?

Vraag 22

Hoe verhouden deze productgerichte offerteaanvragen bij Microsoft en Oracle zich tot de Aanbestedingswet 2012, artikel 1.10a, in het bijzonder lid 2, namelijk het verbod om opdrachten te ontwerpen «met het doel bepaalde ondernemers ten onrechte te bevoordelen»?⁷

Vraag 23

Bent u bekend met (in omvang) vergelijkbare aanbestedingen van ICT die op een soortgelijke manier, door het noemen van de merknaam, een of meer Europese leveranciers bevoordelen? Zo ja, welke zijn dat? Zo nee, waarom is dit bij Amerikaanse bedrijven dan wel het geval?

Vraag 24

Kunt u alle relevante stukken die betrokken zijn bij de (voorbereiding van) deze twee IT-aanbestedingen aan de Kamer doen toekomen, inclusief risico-analyses en voorbereidende notities?

Vraag 25

Kunt u deze vragen afzonderlijk van elkaar beantwoorden, en toezeggen dat u de IT-aanbestedingen niet doorzet totdat deze juridisch houdbaar zijn en de Kamer volledig is geïnformeerd?

Mededeling

Hierbij deel ik u, mede namens de Staatssecretarissen van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Economische Zaken en Klimaat, mede dat de schriftelijke vragen van de leden Kathmann (GroenLinks-PvdA) en Dassen (Volt), van uw Kamer aan de Minister van Justitie en Veiligheid over het

⁷ Aanbestedingswet 2012, artikel 1.10a, lid 2: «De mededinging is kunstmatig beperkt indien de overheidsopdracht, speciale-sectoropdracht of concessieopdracht is ontworpen met het doel bepaalde ondernemers ten onrechte te bevoordelen of te benadelen.»

bericht dat 3,3 miljard euro aan IT-aanbestedingen van de rijksoverheid is stopgezet (ingezonden 12 maart 2026) niet binnen de gebruikelijke termijn kunnen worden beantwoord, aangezien nog niet alle benodigde informatie is ontvangen.
Ik streef ernaar de vragen zo spoedig mogelijk te beantwoorden.